

โอกาสใหม่ทางการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ภายใต้ยุทธศาสตร์หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง

ธีรพงศ์ แก้วมณี, แคททีรียา เขาวงศ์, ศศิธร ดอกจันทร์
สาขาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี อุดรธานี
ประเทศไทย 41000
อีเมล theerapong.ka@udru.ac.th, kattariya.kh@udru.ac.th, sasithorn.d@udru.ac.th

รับบทความ: 3 ตุลาคม 2564

แก้ไขบทความ: 30 เมษายน 2565

ตอบรับบทความ: 2 พฤษภาคม 2565

บทคัดย่อ: ตั้งแต่สมัยโบราณ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นเขตที่สำคัญของเส้นทางสายไหมทางทะเล ประเทศไทยเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญของเส้นทางสายไหมทางทะเลยุคโบราณ ปัจจุบัน ประเทศไทยนับว่าเป็นหนึ่งในประเทศที่เป็นศูนย์กลางของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และมีแรงขับเคลื่อนที่สำคัญต่อโครงการเส้นทางสายไหมศตวรรษที่ 21 การพัฒนาโครงการดังกล่าวหลีกเลี่ยงไม่พ้นการเผยแพร่ทางภาษา ยุทธศาสตร์หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางที่ถูกเสนอขึ้นจึงสร้างโอกาสและความท้าทายให้การเผยแพร่ภาษาจีนสู่สากล บทความวิชาการฉบับนี้ได้จึงอำนาจแข็งและอำนาจละมุนของประเทศภายใต้นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง วิเคราะห์ยุทธศาสตร์ดังกล่าวที่ส่งผลต่อการสนับสนุนและนำโอกาสมาสู่การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย

คำสำคัญ: หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง; ประเทศไทย; การเรียนการสอนภาษาจีน

OBOR ---- A New Opportunity for the Development of Mandarin Chinese in Thailand

Theerapong Kaewmanee, Kattariya Khaowong, Sasithorn Dokjan
Department of Chinese, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Udon Thani Rajabhat University, Udon Thani, 41000, Thailand

E-mail: theerapong.ka@udru.ac.th, kattariya.kh@udru.ac.th, sasithorn.d@udru.ac.th

Received: 3rd October 2021

Revised: 30th April 2022

Accepted: 2nd April 2022

Abstract: Southeast Asia has always been a crucial region for the Maritime Silk Road since centuries ago of which Thailand has also been a very important stop. Thailand, which now is an irreplaceable hub for ASEAN, has much potential to boost the construction of the Maritime Silk Road in this century, and removing the barrier of language plays a big part. The formulation and progression of OBOR strategy has brought new opportunities to and imposed new challenge on the popularization of Chinese Language. From the perspective of generalizing both hard and soft strength, this essay aims to analyze how OBOR strategy can enhance the Chinese language education in Thailand, and how this strategy will upgrade the teaching of Chinese here.

Keywords: OBOR; Thailand; Chinese teaching

“一带一路”战略下泰国汉语教学的新机遇

THEERAPONG KAEWMANEE, KATTARIYA KHAOWONG, SASITHORN DOKJAN

泰国乌隆他尼皇家大学人文社会科学学院中文系，乌隆他尼，41000，泰国

电子邮箱：theerapong.ka@udru.ac.th, kattariya.kh@udru.ac.th, sasithorn.d@udru.ac.th

收稿日期：2021-10-03

修回日期：2022-04-30

接受日期：2022-05-02

摘要：自古以来，东南亚是“海上丝绸之路”的重要区域，而泰国就是古代海上丝绸之路的重要一站。如今，泰国已成为东盟的重要枢纽，在推动 21 世纪丝绸之路建设方面具有巨大的潜力。这项伟大事业的发展离不开语言的传播。“一带一路”战略的提出为汉语国际推广带来了新机遇和挑战。本文从“一带一路”建设中的国家“硬实力”和“软实力”的角度，分析该战略如何促进泰国的汉语教学，及其将对泰国的汉语教学发展带来怎样的机遇。

关键词：一带一路；泰国；汉语教学

“一带一路”建设借用丝绸之路这一历史渊源，是中国扩大和深化对外开放的需要，也是加强和亚欧非国家及世界其他国家互利合作的需要。习近平主席在哈萨克斯坦首谈丝绸之路经济带时，提出“一带一路”以周边国家为重点，以“五通”为主要内容（所谓的“五通”就是政策沟通、设施联通、贸易畅通、资金融通、民心相通）。而语言相通则是实现这“五通”的最重要基础之一。

“一带一路”战略的提出和大力推进，给国际汉语推广带来的新机遇和挑战。华侨大学校长贾益民教授在题为《“一带一路”建设与海华文教育》的主旨演讲中称，“一带一路”建设将进一步提升世界各国的“汉语热”，促进华文教育的转型升级；创造新的文化环境和气氛，促进中外文化交流更加频繁、内容更加丰富和中华文化传播更加广泛和深入，也促进传统华文教育思想、观念的大转型。

一、 泰国华文教育政策状况

20 世纪初叶是华人移民泰国的新浪潮，自 1918-1931 年的 14 年之内，华人移民泰国的总人数达 50 万人左右。华人移居泰国呈与日俱增的趋向，新式华文学校系统在泰国就如雨后春笋般的蓬勃生长。为满足不同的华社各方言的群体，当时各华校都使用不同的方言作为媒介语言进行授课。华人子弟所学习的科目全以中国国内的情况为内容，学生能学习到中国语言和祖籍国的传统文化以及中国的革命思想，但后者实在不符合泰国当时的社会情况。另外，在华校任课的教员们，大部分都是赴泰任教的中国知识分子，他们对泰国当地的社会情况、习俗文化并不熟悉，此情况也带来了许多的问题。1916 年当任的泰国教育部主任昭帕耶探玛塞蒙迪在提到泰国华校问题时提出：“华校的教师都是新时代的华人，大部分都不懂泰文，更不懂泰国

的法律和国家的政治观念，这一情况对我们国家造成真正的危害”。泰国政府对汉语教育主要采取的政策及其实施的情况如下：

（一）同化时期（1918-1975 年）

据泰国曼谷王朝时期的历史资料，泰国第一所华文学校创办于曼谷王朝拉玛一世皇时期（公元 1782-1809 年），位于泰国大城府，约有 200 名学生，但没有资料说明学校的创办者及其他相关信息。曼谷王朝拉玛四世皇时期（1852 年），曾有西方传教士团在泰国吞武里府郑王庙创办了一所华文学校，由 Sinsae Ki-eng Qua Sean（郭基英）担任学校负责人。出于以下原因，这两所华校并没有被泰国政府控制及监督。一、当时泰国华人社会对华文教育的需求并不高，刚移居泰国的华人大部分都是工人，没有能力建立华文学校；二、华文学校由西方传教士创办的，因泰国政府当时支持西方的教育及先进的知识，所以接受了其创办的华文学校；三、中泰两国一直保持着良好的关系，两国之间没有矛盾。因此，这时期泰国政府没有对华文学校进行控制。

1918 年，泰国政府对华文学校开始采取限制和同化政策。这时期，中国国内正在发生政治冲突，进行民主革命，而泰国当时的政治体制是君主制度。泰国政府意识到华文学校隐含着政治思想的作用，将给国家带来不利的影响甚至导致种族冲突。于是，当时泰国教育部主任昭帕耶探玛塞蒙迪开始对华文教育执行同化政策及控制。该政策允许创办华文学校，但需要在政府的管辖之下办学，规定其学生与教员学习泰文，华校必须有泰籍的校长一起管理，政府进行监督华文教材，禁止将政治内容参与教育以及控制华文课的课时。这时期，泰国政府虽然选择执行同化政策，但能看到其政策并不是特别严厉，因为政府已经考虑到若执行强化的同化政策，将会产生负面的国际舆论。另外，政府一直都在避免发生种族上的问题。

同化政策最主要的目的就是希望华侨子孙们忠于泰国，使其融入泰国社会。二战前后期间，泰国由銮拔汶担任总理，政府非常严格地执行同化政策。政府之所以采取严厉的同化政策，是因为：一、1936年泰国政府公布新的《私立学校条例》，其内容规定所有的教学课程必须使用泰文授课，若需要使用其它语言进行授课必须得到教育部的批准；二、二战期间泰国加入轴心国，是日本的伙伴，而中国与日本对立，导致政府更关注民主同化政策。1939年，政府只允许华文学校在小学一年级到四年级教授华文课，每周不能超过10课时。在泰国政府的高压政策之下，导致泰国华校不得不停止办学，关闭学校的总数达293所。

二战结束后（1945-1947年），泰国政府才将对华文教育的严格控制放宽，同意没有教师资格证的教师授课，批准中学阶段华语教学可以代替英语教学，且规定华语课为基础教育阶段的外语类选修课。泰国政府放松对华人的同化政策是因为，当时中国作为二战的获胜国，让海外华人感到骄傲，在华人眼中，泰国政府不应该对华人执行强硬的政策。另外，泰国需要中国支持其加入联合国，因此泰国政府必须支持华文教育的发展。

1948年，銮拔汶重新执政后，泰国华校又再次走入低谷。为了防止共产党分子利用教育界在泰国传播共产思想，政府开始执行反华排华政策，严格控制华文学校，对华文教师严格审查，规定华校教授华语到小学四年级，压缩华文课时，导致华校的数量迅速减少。

（二）促进时期（1975年至今）

中泰建交之前，泰国华人社会及华文教育一直受到泰国政府的严厉控制。直到两国建立外交关系后，两国的关系更为密切，两国的贸易经济不断发展，泰国华人的身份日益得到泰国政府的认同。同时，泰国政府逐渐意识到华文教育并不是造成社会问题的原因，反而华文教育将对中泰两国的贸易经

济带来很大的促进作用。于是，泰国政府将原来的华文教育政策及各种严厉的条件放宽，对华文教育的严厉政策演变为促进华文教育的发展。这时期，泰国政府接受不懂泰文的外籍教师在泰国任教，华语的性质已变成泰国学校中的一门外语，学校可以合法教授华语，而华语也被列为中学阶段的外语选修课，大学可以开设中文系。另外，1999年泰国教育部将汉语列入泰国高考的外语选考科目，使得泰国华人及当地人对华文教育的需求日益提升。这时期，泰国社会上纷纷成立了各种华文教育机构团体及新华校，如华侨崇圣大学、泰国中华语文中心、泰国华文教师联谊会、泰华文化教育基金会等。

由于“汉语热”的这一潮流，泰国教育部在2005年推出了一个重要政策《泰国促进汉语教学以提高国家竞争力战略规划（2006-2010年）》（简称为《战略规划》）。该《战略规划》推行后，泰国教育机构、推广汉语教学的组织、孔子学院以及相关部门在华文的推广中已取得良好的成绩。据泰国高等教育委员办公室在2004年至2009年的统计，泰国开设汉语课程的中小学校和高等教育学校的数量从899所提升到1,712所，而学习汉语的人数从21余万人增加到61余万人。

从泰国教育部推出《战略规划》到现在，中文在泰国的重要性及其学习的需求迅速提高，使得中文在泰国的地位仅次于英文。目前，随着中文学习者不断地增加，泰国教育部更加关注汉语教学的质量(Quality)和数量(Quantity)的问题。2013年12月26日泰国教育部部长乍都隆·彩盛在泰国中小学汉语教学改革研讨会表示，泰国汉语教学未来的发展趋势不应该只关注学习者的数量，而更需要关注的是如何培养出具有更高水平的汉语人才。于是，泰国教育部在2013年12月底制定了关于泰国汉语教学改革的政策——《汉语教学发展计划》，此计划将全面改善泰国汉语教学的办学效率，其内容包括6项措施：一、汉语教学设置；二、汉语教学课程大纲；

三、发展汉语教材及相关媒介； 四、汉语教学评估标准； 五、汉语师资发展； 六、提高发展汉语教学质量。

二、 从“硬实力”和“软实力”的角度分析一带一路战略对泰国汉语教学带来的新机遇

众所周知，中国的国际地位日益提升，目前已成为全世界第二的经济大国，在国家实力迅速发展的背景之下，如何将国家硬实力和软实力均衡发展显然成为中国政府的一大挑战。从古代中国辉煌的历史来看，古代丝绸之路除了不断提升中国硬实力外，对推动国家软实力的提升也得以较大地促进作用。2013年，习近平主席提出一带一路倡议，旨在积极促进中国与一带一路战略沿线地区的经济共同发展、共同繁荣，加强中国与沿线国家的文化交流。简言之，一带一路政策最大的功能就是改善中国经济的整体结构，在和平发展、开放包容原则的指导下，把中国与周边国家以及一带一路倡议沿线国家更紧密地联系起来。

在一带一路战略普及推广的背景之下，中国如何均衡发展国家硬实力和软实力这一问题，促进中国和周边国家以及沿线国家的“民心相通”变得尤为重要。推动“一带一路”国家的民心相通理应注重中国与沿线国家的人文交流，大力支持中国与沿线国家民间交流，加强各国语言服务的组织建设，积极共建“一带一路”国家教育合作，加快培养高层次国际化人才。为“一带一路”沿线国家的教育合作奠定良好的基础，急需语言铺路，汉语国际教育工程显然承担着举足轻重的作用。

在“一带一路”政策推动下，沿线国家对汉语国际教育的需求日益提升，汉语教育在各国得到了迅速发展。各国的汉语国际教育和国际汉语人才的培养事业将会面临很大的机遇和挑战。以泰国为例，前文已经谈及泰国华

文教育的发展脉络，发现泰国华文教学的办学理念受到了两国的政治和社会环境的极大影响，汉语在泰国华人社会的地位也发生较大的改变，目前泰国大部分的华文学校所开设的汉语课程已不再像以前那样承担着母语教学的地位了。为迈向“汉语热”的新潮流，现在泰国汉语教学是否可以套用传统华文教育的办学模式？这一点笔者相信读者们应该很明了。

21 世纪的人才培养目标特别注重具备跨专业能力的人才。随着一带一路战略的提出，中国与沿线国家各领域（如政治、经济贸易、法律、科技等领域）的合作交流将会十分频繁。为满足时代及该政策的需求，泰国汉语教育机构应当意识到单独培养具备单项语言能力的人才显然已经不能满足这个时代的要求，而更需要培养具备语言知识和附加专业知识的人才，这一情况给泰国及各国的汉语国际教育事业带来很大的挑战的同时，也给汉语国际教育事业未来的发展带去新的机遇。这一挑战如何转变成发展的新机遇？在此，笔者为泰国汉语教育机构提出以下建议：

（一）加强本国汉语国际教育研究的质量

前面笔者已经详细阐述了泰国华文教育的发展历程，从中可以发现汉语课程的性质以及当地人民对该课程的学习需求不断地受到国家政治和社会环境的影响。当下，为顺应一带一路战略的发展方向，泰国汉语教学的办学理念、培养目标、教学对象、学习需求、教学过程等因素必将会受到影响。故此，鼓励泰国汉语国际教育研究者积极参与“一带一路”的课题研究是非常必要的，更有利于其根据社会需求设计有针对性的汉语课程。

（二）建立和完善针对性的汉语课程

泰国汉语教学的顶层设计长期薄弱，制约着这一学科在本国的健康发展。在加强泰国汉语国际教育研究的基础上，可以鼓励泰国汉语教育机构更加及基地了解当地社会对汉语教学的需求以及其所存在的若干问题。为满“一带

一路”战略的需求，泰国汉语教育机构除了需要加强培养本国汉语学习者的汉语语言能力，还需要意识到目前泰国职业市场特别需要具备跨学科能力的人才。故此，在完善泰国汉语课程体系的过程中，可以着重培养具备“汉语+职业技能”的复合型人才，泰国汉语教育机构可以尝试开设目的性、实用性更强的汉语课程。

（三）研发针对性的汉语教材

在“汉语热”的这一新浪潮下，服务于“一带一路”战略的汉语国际教育事业得以崭新的发展机遇。为提高中国与一带一路战略沿线国家人文交流的有效性，针对性的汉语课程在这一时期有很大的需求，如法律汉语、商务汉语、工程汉语、物流管理汉语、医学汉语等课程。教材是影响教学质量的重要因素，在实施新的教育理念的过程中，教材显然承担着重要角色。泰国汉语教材本土化欠缺是泰国汉语教学老生常谈的一个话题，为顺应“一带一路”战略的需求，泰国汉语国际教育研究者在完善泰国本土汉语教材的同时，当下也需要加强针对性汉语教材（如法律汉语、商务汉语、工程汉语、物流管理汉语、医学汉语教材）的编写与质量。

（四）加强本国汉语师资队伍能力

根据时代的需求，教育机构应该意识到着力培养多元技能人才的重要性。在“一带一路”战略普及推广的背景下，泰国的汉语国际教育除了要尽力提高本国汉语学习者的汉语语言能力，还需要提高他们的职业技能，使他们成为“复合型”的汉语人才。可见，以培养“复合型”汉语人才为目标，泰国汉语国际教育机构理应具备“复合型”能力的汉语教师，要求他们除了需要具备扎实的中国语言文化知识以外，还需要要求他们具备跨学科的知识 and 能力。

三、 一带一路战略对泰国汉语教育的影响

前面笔者所梳理的内容，可以了解泰国华文教育的发展过程及其所面临的挫折与障碍，然而可以更为准确地预测和改善其未来的发展方向。根据前文所述，可见泰国华文教育的功能是从“文化传承”的模式逐渐转变为“文化传承”+“交流工具”兼备的模式。加强“人民相通”即“一带一路”战略构想的其中一项支柱，其弘扬睦邻友好的合作精神，在教育、文化等领域深入开展人文合作，促进文化交融，促成文化认同感，为沿线合作国家提供内在的动力。中泰人文合作在“一带一路”倡议这一平台下，需要培养语言人才，为其建设铺好路、搭好桥。因此，“一带一路”战略将给泰国汉语教学带来了新的发展机遇与挑战，可以体现在如下方面：

（一）汉语人才的需求

回顾到约十年前，就会发现泰国华文教育的普及率较为低，以泰国本地人人为例，不少的泰国本地人对华文教育还是很陌生的，更不了解汉语学习者的就业方向将是什么情况，于是很多家长不太主张自己的孩子选择中文为学习的专业。由于中国的经济、教育、科技的迅速发展，其在国际舞台上已经取得了首位强国的佳绩。按《联合国宪章》规定，中文是联合国官方工作语言的之一，可见中文在国际社会中的重要性日益显著。目前，华文教育和中国文化在泰国普及推广，各个教育阶层及教育部门已经开设中文班，学习者可以通过更多的渠道接触中文和中国文化，中文的学习需求不断提升，学习者的数量日益剧增，使得中文在泰国的重要性仅次于英文。

据2013年泰国教育部推出的《汉语发展计划》，其计划的目的除了调整与提高泰国汉语教学的标准水平外，泰国教育部已经考虑到学生的就业问题，该计划涉及到汉语教学目的是使学生的汉语知识满足进修或进行相关工作的需要。另外，《汉语发展计划》中的第六点措施（提高汉语发展质量）

提到，该计划的其中一项任务是将成立执行工作小组，以监督管理泰国基础教育委员会至泰国各教育区的教学质量情况、调查学生的汉语教学需求、调查各行业对于汉语从业学习者的需求。

中国政府推出的“一带一路”建设，将影响泰国的劳动市场和社会对汉语人才的需求的上升。在“一带一路”战略提出的背景下，加上中国企业不断向国外走出去的这一情况，使泰国汉语人才的就业取向与途径会更为明朗。目前，泰国教育部、各教育机构部门以及汉语教育人员已经意识到泰国为何需要培养汉语人才以及培养出来的人才应该达到什么样的水平。尽管泰国各大学已经推出新的课程，但为满足“一带一路”建设所需要的汉语人才需求，泰国教育部及相关教育部门还需要改善和设计更有效的汉语课程，具有实用性并能适应和满足社会与劳动市场对不同层次的汉语人才的需求。

赵世举在其发表的文章《“一带一路”建设的语言需求及服务对策》对“一带一路”建设背景下需要的语言人才分成了两种类型：其一，专门语言人才，这类人才需要了解中国文化，精通中文，熟悉两国的文化、制度、风土人情和地理，具有国际视野和跨文化交际能力，以满足各种复杂的语言需求；其二，“外语+专业”复合型的汉语人才，“一带一路”建设的提出将使得社会劳动市场需要大量的掌握多元化和多学科如技术、经贸、交通运输、法律政治、文学艺术、历史地理等专业知识，从事跨国工作及国际业务的汉语人才。

近年来，汉语教学在全球迅速推广，中国语言文化课程在国际舞台上扮演着越来越重要的角色，其已经成为了一项非常受欢迎的课程，世界各地逐渐重视本国汉语教育的发展，其中泰国也不例外。前面笔者已经梳理了泰国汉语教育政策的状况，可见每个时期泰国社会对汉语教学的接受程度

各不相同。而如今既是泰国汉语教学的黄金时期，泰国汉语教学在泰国政府、泰国教育部以及汉语国际教育推广相关部门的大力支持和强化推广下，使得泰国各教育阶层都开设了汉语班，甚至某些学校从幼儿园阶段就开始教授中文。在“一带一路”建设需要语言人才需求的背景下，从汉语语言人才培养的角度进行分析即发现，泰国汉语教学所培养出来的人才，大部分都属于“专门语言人才”，这类人才非常了解中国，能够为中国文化传播服务，能够翻译、介绍中国或泰国优秀的文化及文学艺术作品，促进中泰两国深入交流。而泰国所培养出来的“外语+专业”类型的语言人才却寥寥无几，往往不能满足“一带一路”建设对语言人才的需求，至于“外语+专业”人才的培养，泰国政府、教育部及汉语国际教育推广相关部门应该对此问题进行深入思考，以提高“一带一路”建设所需语言人才的质量，进而在语言服务的助推下引起更有效的推广效果以及启发作用。总而言之，“一带一路”战略推广下，在汉语语言人才这一方面，泰国教育部、汉语教学人员以及汉语教学推广相关部门需要对“外语+专业”类型的语言人才再三思考，使将来所培养出来的汉语语言人才能够满足劳动市场的需求。

（二）汉语教学办学模式和教学资源的整合

在资源依赖理论的核心内容，严晓鹏（2014）指出，在特定的环境中，组织需要从对策和能动性入手，对组织自身的各个方面（战略、行为等）进行调整以适应环境，从而获得生存的机会。由于自身拥有资源的局限性，组织不得不与控制关键资源的其他机构相互作用来保证资源的获取。因此，为了生存的机会，汉语教学推广各个部门都需要向其他机构获取资源，如世界各地孔子学院的核心资源大都来源于孔子学院总部；泰国高校、公私立学校及华文学校的核心资源相对较宽，即有华人社团、企业资助、学员学费、

家长委员会筹集、当地政府、中国国家汉办以及中国各级侨务 部门的大力支持。

目前，海外中国语言文化传播的方式较多，而孔子学院与海外当地高校、中小学校以及华文学校的传播模式是其中最为重要的推广机构。在“一带一路”建设推广的大背景下，中国高校“走出去”的办学模式，对该战略在沿线国家的发展具有很大的推广作用。值得一提的是，暨南大学已经在泰国开办了一所“暨南大学曼谷国际学院”，专门招收泰国及东南亚地区的学员。暨大校长刘人怀表示，曼谷学院的办学方向是要建成一所综合性学院，初步先开设 5 至 6 个工商管理类专业，如国际金融、国际贸易等。随着“一带一路”战略的推出，将使得泰国与中国在经济上的联系越来越密切，中泰企业可能会遇到语言及文化不通的问题，需要有一定汉语水平和了解两国的文化背景的人才，而暨大曼谷国际学院今后培养出来的人才，将能满足语言人才的需求，这些人才将有助于解决中泰企业中所遇到的问题。

随着互联网的普遍性发展，在生活中人人几乎都离不开它。网络教育的形式对汉语教学“走出去”的办学形式具有很大的启发作用。在推行“一带一路”战略的这一时期，为满足沿线国家学习者对汉语教学的需求，海外汉语远程教育平台是汉语教育向外推广效率很高的一种途径。近年来，厦门大学海外教育学院在此方面已经做出很好的表现及贡献，该院校联合在线教育知名企业互联天下科技发展有限公司开发了海外汉语远程教育平台，将传统式的汉语教学扩展到手机或者平板电脑，使用软件的形式结合推广汉语教学，以满足海外不同国家在新时代的网络和移动网络环境，以期将中国文化漫延整个“一带一路”战略下之沿线国。

根据上面所述，可见中国高校与汉语教育“走出去”办学模式的途径格外丰富，泰国汉语教学的人员以及相关部门应该将其若干的资源纳入到本

部门的办学机制里面，以达到灵活多样的办学效果。在“一带一路”建设促进汉语教学资源丰富的情况下，泰国汉语教育部门应该与关键资源的提供者保持良好的关系，这样就有利于该部门资源获取能力的提升，也将促进与保持汉语教学部门发展的可持续性。

（三）泰国汉语教学之新思考

随着汉语国际教育的普及推广以及泰国政府对汉语的重视，泰国学习汉语的人数与日俱增。目前，中泰双方对泰国汉语教学的发展已经投入了很大的精力，泰国汉语教学所面临着种种问题（如汉语教师缺乏现象、汉语教学缺乏连续性、汉语教材缺乏统一，适用性差等问题）正为逐步改善。中国“一带一路”倡议是否能在沿线国家顺畅地发展，汉语教学及语言服务体系在此方面具有显著的促进作用。沿线国家的孔子学院、当地华文学校以及开设汉语课程的学校即能推动“一带一路”倡议在各国落地生根，为沿线国家的民心相通做了铺垫。

泰国的孔子学院和当地国家的汉语教学推广相关部门应该主动服务“一带一路”建设的需求，以语言沟通促进文化交流。在语言人才培养方面，泰国汉语教学相关部门可以根据市场需求编制新的教学计划，开设实用课程，在较短时间内培养学生必须的技能和语言能力，以便学生能在工作中用汉语沟通交流。泰国孔子学院以及汉语教育推广相关部门可以在这方面组织跨专业或涉及更多学科的语言人才培养计划，组织更有针对性的人才培养活动，如开展针对交通、通讯、经贸、旅游、金融等专业人才的语言培训。

加强人文合作，实现民心相通，是实现“一带一路”倡议的其一关键内容。“一带一路”战略将会改变以往过分关注经济效益的价值取向，与贸易伙伴在基础设施、物流、交通、人文交流等领域展开更加广阔的合作，而进一步密切中泰两国的人文领域交流将会对双方的关系起到推动作用。为加

强中泰两国的人文交流合作，泰国政府、教育部、孔子学院以及汉语教育推广相关部门协调发展语言服务体系，逐步构建以下方面的语言服务体系：一、语言人才服务，包括上面所述的“外语+专业”的复合型语言人才的培养；二、语言资源与平台服务，如提供中泰语言和文化知识库、中泰文在线翻译网、中泰文语料库等；三、语言技术服务，如手机或平板电脑的语言软件、语言信息处理；四、语言咨询服务。因“一带一路”倡议所覆盖的沿线国家众多，地缘复杂，历史、文化、宗教、国情、民族等因素差异较大，中泰两国协调发展语言服务体系，显然对“一带一路”战略在泰国的实施发展具有凸显的作用。

บทแปลเนื้อหาบทความวิจัยโดยสังเขป

นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางยึดหลักแนวคิดเดิมของเส้นทางสายไหมยุคโบราณที่ตอบสนองความต้องการของประเทศจีนที่จะเปิดประเทศและสร้างความร่วมมือที่ดีกับหลาย ๆ ประเทศเขตทวีปเอเชีย ทวีปยุโรป และทวีปแอฟริกา เป็นต้น นโยบายดังกล่าวได้เพิ่มโอกาสและความท้าทายใหม่ให้การเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ สถานการณ์ค่านิยมการเรียนภาษาจีนในหลาย ๆ ประเทศทั่วโลกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การเรียนการสอนภาษาจีนต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบและแนวคิดในการจัดการเรียนการสอน ต้องสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอน กระตุ้นการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมของประเทศจีนและนานาชาติ

บทความวิชาการนี้มุ่งศึกษาโอกาสและความท้าทายใหม่ของการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยภายใต้นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง ประกอบด้วยเนื้อหาสำคัญ 3 ส่วน ดังนี้ 1) สภาพนโยบายการศึกษาภาษาจีนในประเทศไทย 2) วิเคราะห์ยุทธศาสตร์หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางที่สร้างโอกาสใหม่ด้านการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยจากมุมมอง

ด้านอำนาจแข็งและอำนาจละมุน 3) ผลกระทบของนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางต่อการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย

เนื้อหาส่วนที่ 1 “สภาพนโยบายการศึกษาภาษาจีนในประเทศไทย” ได้กล่าวถึงสภาพการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยในภาพรวม บทความวิชาการนี้อิงรูปแบบนโยบายการเรียนการสอนภาษาจีนที่รัฐบาลไทยกำหนดใช้ สรุปลักษณะการเรียนการสอนภาษาจีนตั้งแต่มุขต้นศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา แบ่งเป็น 2 ยุค คือ 1) ยุคกลืนกลายทางวัฒนธรรม (พ.ศ. 2461-2518) และ 2) ยุคส่งเสริม (พ.ศ. 2518 ถึงปัจจุบัน)

ยุคกลืนกลายทางวัฒนธรรมได้กล่าวถึงช่วง พ.ศ. 2461 เป็นต้นมา ที่รัฐบาลไทยได้เริ่มกำหนดใช้นโยบายกลืนกลายทางวัฒนธรรมเพื่อควบคุมโรงเรียนจีน เนื่องจากช่วงเวลานั้นประเทศจีนกำลังเผชิญกับสภาพความขัดแย้งและการปฏิวัติทางการเมือง ซึ่งช่วงเวลานั้นประเทศไทยยังใช้รูปแบบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์อยู่ รัฐบาลไทยเกิดความกังวลต่อการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยขณะนั้นที่อาจมีผลประโยชน์แฝงทางการเผยแพร่ลัทธิทางการเมือง ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดภัยและความขัดแย้งในสังคมได้ นโยบายดังกล่าวอนุญาตให้โรงเรียนจีนยังคงทำการเรียนการสอนได้ แต่จะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลไทย กำหนดให้นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนจีนจำเป็นต้องเรียนวิชาภาษาไทย ต้องมีผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีสัญชาติไทย ควบคุมการใช้ตำราโดยจะต้องไม่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องถึงประเด็นทางการเมือง อีกทั้งยังมีการควบคุมจำนวนคาบเรียนในรายวิชาภาษาจีนอีกด้วย แต่จะเห็นได้ว่าการกำหนดใช้นโยบายกลืนกลายทางวัฒนธรรมเพื่อควบคุมโรงเรียนจีนในยุคแรกยังไม่เข้มงวดมากนัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรัฐบาลไทยกังวลว่าหากใช้นโยบายนี้อย่างเข้มงวดอาจจะโดนวิจารณ์จากนานาชาติและอาจส่งผลกระทบต่อความขัดแย้งทางด้านชาติพันธุ์ได้

จุดประสงค์หลักที่รัฐบาลไทยกำหนดใช้นโยบายกลืนกลายทางวัฒนธรรมเพื่อควบคุมโรงเรียนจีน ก็เพื่อมุ่งหวังให้ลูกหลานชาวจีนโพ้นทะเลที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยมีความจงรักภักดีต่อผืนแผ่นดินไทยและเกิดความประสานกลมเกลียวต่อสังคมไทย ในสมัยก่อนและหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ขณะนั้นท่านจอมพล ป. พิบูลสงครามได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

เป็นช่วงที่ประเทศไทยมีการปลูกฝังลัทธิชาตินิยมอย่างเข้มข้น ได้กำหนดใช้นโยบายกลืนกลายทางวัฒนธรรมเพื่อควบคุมโรงเรียนจีนอย่างเข้มงวด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลายปัจจัย ดังเช่น 1) รัฐบาลไทยในยุคนั้นเพิ่งประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. 2479 ซึ่งพรบ. ฉบับนี้มีใจความหนึ่งที่กำหนดไว้ว่าโรงเรียนราษฎร์ทุกแห่งจะต้องใช้ภาษาไทยเป็นภาษากลางในการเรียนการสอน หากจะต้องใช้ภาษาอื่นในการเรียนการสอนจะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐบาลก่อน 2) ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 รัฐบาลไทยมีท่าเอนเอียงไปทีฝ่ายอักษะ ในช่วงนั้น ญี่ปุ่นและจีนเป็นศัตรูต่อกัน ส่งผลให้รัฐบาลไทยจำเป็นต้องกำหนดใช้นโยบายดังกล่าวอย่างเข้มงวดเพื่อกดดันชาวจีนโพ้นทะเลที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ปีพ.ศ.2482 รัฐบาลไทยอนุญาตให้โรงเรียนจีนสามารถเปิดสอนวิชาภาษาจีนได้ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 เท่านั้น จำกัดเวลาชั่วโมงเรียนรายวิชาภาษาจีนได้ไม่เกิน 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ สภาพการณ์เช่นนี้ส่งผลให้โรงเรียนจีนทั่วประเทศไทยจำนวนกว่า 293 แห่งต้องปิดตัวลง

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง หลาย ๆ ปัจจัยทำให้รัฐบาลไทยลดทอนความเข้มงวดของนโยบายกลืนกลายทางวัฒนธรรม โรงเรียนจีนในประเทศไทยได้รับการฟื้นฟูได้ไม่นาน ปีพ.ศ.2491 ท่านจอมพลป. พิบูลสงครามได้กลับมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีกครั้ง รัฐบาลใช้มาตรการควบคุมโรงเรียนจีนที่เข้มงวดขั้นสูงสุด มีการควบคุมครูผู้สอนภาษาจีน โรงเรียนจีนสามารถสอนภาษาจีนได้จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เท่านั้น ลดจำนวนชั่วโมงเรียนรายวิชาภาษาจีน ส่งผลให้จำนวนโรงเรียนจีนทั้งประเทศลดลงอย่างมาก

ยุคส่งเสริมได้กล่าวถึงสภาพการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ภายหลังจากที่ประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตในวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2518 เป็นต้นมาทราบจนถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์ของสองประเทศแน่นแฟ้นมากขึ้น การสื่อสารแลกเปลี่ยนด้านการค้าพัฒนาอย่างรวดเร็ว ชาวจีนโพ้นทะเลที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยได้รับการยอมรับจากรัฐบาลไทยมากขึ้น ในขณะเดียวกันรัฐบาลไทยเริ่มตระหนักถึงบทบาทของการเรียนการสอนภาษาจีน ที่ไม่ได้มีผลประโยชน์แฝงในการเผยแพร่ลัทธิทางการเมือง แต่การเรียนการสอนภาษาจีนอาจส่งผลดีต่อการเสริมสร้างความสัมพันธ์

ทางด้านการค้าระหว่างประเทศของไทยและจีน จึงผ่อนปรนมาตรการควบคุมโรงเรียนจีนที่ใช้
มาอย่างเข้มงวดก่อนหน้านี้ ดังเช่น รัฐบาลไทยเริ่มอนุญาตให้โรงเรียนจีนรับครูผู้สอนต่างชาติ
ที่พูดภาษาไทยไม่ได้กลับเข้ามาสอนภาษาจีน บทบาททรายวิชาภาษาจีนได้ถูกเปลี่ยนมาเป็น
วิชาภาษาต่างประเทศในโรงเรียนไทย ทุกโรงเรียนสามารถเปิดสอนรายวิชาภาษาจีนได้อย่าง
ถูกกฎหมาย กำหนดให้รายวิชาภาษาจีนเป็นหนึ่งในวิชาเลือกเสรีของระดับมัธยมศึกษา
ระดับอุดมศึกษาเริ่มเปิดสอนสาขาภาษาจีน ปีพ.ศ.2542 กระทรวงศึกษาธิการไทยเริ่ม
กำหนดให้การสอบวิชาภาษาจีนในระบบการสอบเข้ามหาวิทยาลัย ส่งผลให้สังคมไทยมีความ
ต้องการเรียนภาษาจีนมากขึ้น

เพื่อตอบสนองสถานการณ์ค่านิยมการเรียนภาษาจีนที่มีแนวโน้มจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ
ปีพ.ศ.2548 กระทรวงศึกษาธิการไทยได้กำหนดใช้แผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอน
ภาษาจีนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (พ.ศ.2549-2553) เพื่อยกระดับ
คุณภาพการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยทั้งระบบ จากผลสำรวจพบว่าตั้งแต่ปี พ.ศ.
2547-2552 สถาบันที่เปิดสอนภาษาจีนทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษามี
จำนวนเพิ่มขึ้นถึง 1,712 แห่ง มีจำนวนผู้เรียน 6 แสนกว่าคน

ปลายปี พ.ศ. 2556 กระทรวงศึกษาธิการไทยได้จัดทำร่างแผนพัฒนาการเรียน
การสอนภาษาจีน ปี พ.ศ. 2556-2557 เพื่อผลักดันการเรียนการสอนภาษาจีน แบ่งเป็น
6 มาตรการ ประกอบด้วย 1) การจัดการเรียนการสอนภาษาจีน 2) การพัฒนาหลักสูตร
ภาษาจีน 3) การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนภาษาจีน 4) การวัดและประเมินผล
5) การพัฒนาครูสอนภาษาจีน และ 6) การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน

เนื้อหาส่วนที่ 1 ทำให้เรามองภาพวิวัฒนาการการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย
ไทย ที่แรกเริ่มการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยจัดทำขึ้นเพื่อ “ถ่ายทอด
วัฒนธรรม” ให้กับลูกหลานชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทย จนภายหลังรายวิชาภาษาจีนมี
บทบาทที่เพิ่มมากขึ้น กล่าวคือเป็นไปในรูปแบบ “ถ่ายทอดวัฒนธรรม+เครื่องมือในการ
สื่อสาร” ควบคู่กัน

เนื้อหาส่วนที่ 2 “วิเคราะห์ยุทธศาสตร์หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางที่สร้างโอกาสใหม่ด้านการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยจากมุมมองด้านอำนาจแข็งและอำนาจละมุน” ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจแข็งและอำนาจละมุนที่ส่งผลต่อการพัฒนาขีดความสามารถของประเทศ จากประวัติศาสตร์จีนโบราณพบว่าภายใต้การพัฒนาเส้นทางสายไหมในยุคโบราณ นอกจากจะเป็นการเสริมสร้างอำนาจแข็งของประเทศจีนแล้วนั้น การเสริมสร้างอำนาจละมุนก็ได้รับการสนับสนุนที่ดีเช่นเดียวกัน

ในการพัฒนายุทธศาสตร์หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง การปรับสมดุลในการพัฒนาอำนาจแข็งและอำนาจละมุน การเสริมสร้างความรู้สึกรักของคนในชาติจีนและประเทศสมาชิกยุทธศาสตร์หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจึงเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง ภายใต้การดำเนินงานของยุทธศาสตร์หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางควรให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรมระหว่างประเทศจีนและประเทศสมาชิก เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริการด้านภาษา สนับสนุนการแลกเปลี่ยนด้านการศึกษา และเพิ่มประสิทธิภาพของการบ่มเพาะบุคลากรที่มีความสามารถในระดับสากล การแลกเปลี่ยนทางด้านการศึกษาระหว่างประเทศจีนและประเทศสมาชิกจำเป็นจะต้องใช้ศาสตร์ด้านภาษาเพื่อปูทาง การเรียนการสอนภาษาจีนจึงมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่ง

จากการดำเนินงานของยุทธศาสตร์หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง ส่งผลให้ความต้องการเรียนภาษาจีนของนานาชาติเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะสร้างโอกาสและความท้าทายใหม่ให้กับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของประเทศสมาชิกยุทธศาสตร์หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง จากกรณีศึกษาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย เนื้อหาในส่วนที่ 1 ได้กล่าวถึงวิวัฒนาการการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย พบว่าแนวคิดทางการเมืองและสภาพแวดล้อมของสังคมที่เปลี่ยนไปส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนหลักการ แนวคิดของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อบทบาทของภาษาจีนในสังคมชาวจีนโพ้นทะเลที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ปัจจุบันวิชาภาษาจีนที่โรงเรียนจีนหลาย ๆ แห่งในประเทศไทยเปิดสอนกลับไม่ได้มีบทบาทหลักที่เน้นการถ่ายทอดวัฒนธรรมภาษาแม่ให้กับลูกหลาน

ชาวจีนโพ้นทะเลเหมือนกับในอดีต การนำหลักการและแนวความคิดการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนแบบดั้งเดิมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยจึงไม่เหมาะสมอย่างยิ่งกับสภาพในยุคปัจจุบัน

เป้าหมายการพัฒนาบุคลากรศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญกับการบ่มเพาะบุคลากรให้มีทักษะและความสามารถด้านสหวิทยาการ ภายใต้นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง การสื่อสารแลกเปลี่ยนในศาสตร์ต่าง ๆ (เช่น การเมือง การค้าระหว่างประเทศ กฎหมาย เทคโนโลยี เป็นต้น) ระหว่างประเทศจีนและประเทศสมาชิกจะทำได้แพร่หลายยิ่งขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของยุทธศาสตร์หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง สถาบันการศึกษาในประเทศไทยที่จัดการเรียนการสอนภาษาจีนควรตระหนักถึงประโยชน์ของการบ่มเพาะบุคลากรชาวไทยให้มีทักษะภาษาจีนที่ดี และจำเป็นต้องเพิ่มทักษะและความรู้ความสามารถในศาสตร์สาขาอื่น ๆ ให้กับผู้เรียน เพื่อเปลี่ยนความท้าทายเหล่านี้ให้เป็นโอกาสใหม่ ในการพัฒนาผู้เรียนได้ให้ข้อเสนอแนะต่อสถาบันการศึกษาในประเทศไทยที่เปิดสอนวิชาภาษาจีน ดังนี้

1) ยกระดับคุณภาพการวิจัยด้านการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย

เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยเป็นไปในทิศทางเดียวกับยุทธศาสตร์หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง หลักการและแนวคิด วัตถุประสงค์ สภาพผู้เรียน ความต้องการด้านการเรียน กระบวนการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพจริง ดังนั้น ผู้วิจัยด้านการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยจำเป็นต้องให้ความสำคัญที่จะต้องให้ความสนใจประเด็นวิจัยที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพความต้องการจริงในสังคมไทยปัจจุบัน

2) ออกแบบและพัฒนาหลักสูตรภาษาจีนที่เหมาะสมกับความต้องการ

เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมไทยภายใต้ยุทธศาสตร์หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง สถาบันการศึกษาในประเทศไทยที่เปิดสอนภาษาจีนควรให้ความสำคัญกับกระบวนการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรภาษาจีน เพื่อมุ่งบ่มเพาะบุคลากรทางภาษาจีนชาวไทยให้มี

“ทักษะภาษาจีน + ทักษะอาชีพ” ควบคู่กัน ซึ่งสามารถออกแบบหลักสูตรภาษาจีนให้มีความหลากหลายและสอดคล้องกับสภาพความต้องการจริงในตลาดแรงงานสากล

3) วิจัยและออกแบบตำราเรียนที่เหมาะสมกับความต้องการ

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศจีนและประเทศสมาชิกภายใต้ยุทธศาสตร์หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง หลักสูตรภาษาจีนที่มีความหลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการจริงจึงมีความต้องการสูง เช่น หลักสูตรภาษาจีนด้านกฎหมาย หลักสูตรภาษาจีนด้านวิศวกรรมศาสตร์ หลักสูตรภาษาจีนธุรกิจ หลักสูตรภาษาจีนด้านโลจิสติกส์ และหลักสูตรภาษาจีนด้านการแพทย์ เป็นต้น เพื่อตอบสนองความต้องการด้านการเรียนภาษาจีนภายใต้ยุทธศาสตร์หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง ผู้วิจัยด้านการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศนอกจากจะต้องคำนึงถึงการพัฒนาตำราภาษาจีนที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่สะท้อนถึงความเป็นไทยแล้ว ยังต้องให้ความสำคัญกับการออกแบบตำราเรียนภาษาจีนที่สอดคล้องต่อความต้องการที่หลากหลายในปัจจุบัน เช่น ตำราภาษาจีนด้านกฎหมาย ตำราภาษาจีนด้านวิศวกรรมศาสตร์ ตำราภาษาจีนธุรกิจ ตำราภาษาจีนด้านโลจิสติกส์ และตำราภาษาจีนด้านการแพทย์ เป็นต้น

4) ยกระดับความสามารถคณาจารย์ภาษาจีนในประเทศไทย

ภายใต้ยุทธศาสตร์หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง สถาบันการศึกษาในประเทศไทยที่เปิดสอนวิชาภาษาจีนนอกจากจะต้องเร่งพัฒนาความรู้และทักษะทางด้านภาษาจีนของผู้เรียนแล้ว ยังต้องคำนึงถึงการบ่มเพาะทักษะอาชีพให้กับผู้เรียน และปลูกฝังให้ผู้เรียนภาษาจีนชาวไทยเป็นบุคลากรภาษาจีนที่มีทักษะด้านสหวิทยาการ เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ดังกล่าว นอกจากนี้ต้องการคณาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาและวัฒนธรรมจีนเป็นอย่างดีแล้ว คณาจารย์ที่มีทักษะและความรู้ด้านสหวิทยาการก็เป็นผู้ที่มิบทบาทสำคัญในการยกระดับคุณภาพด้านการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย

เนื้อหาส่วนที่ 3 ได้กล่าวถึงผลกระทบของนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางต่อการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย การเพิ่มความเข้าใจใจกันของประชาชนคือหนึ่งในหลักการ

หลักของนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง การสร้างความสัมพันธ์ของไทยจีนภายใต้นโยบายดังกล่าวจำเป็นต้องเพิ่มคุณภาพของบุคลากรทางด้านภาษา นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางจึงสร้างโอกาสและความท้าทายใหม่สู่การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1) ความต้องการด้านบุคลากรทางภาษาจีน

หากเราย้อนเวลากลับไปสักประมาณ 10 ปีก่อนหน้านี้ เราจะพบว่าความต้องการด้านการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยอาจไม่ได้มากเหมือนในปัจจุบัน เนื่องจากระบบเศรษฐกิจของประเทศ การศึกษาและเทคโนโลยีของประเทศจีนมีการพัฒนาไปอย่างก้าวกระโดด บวกกับภาษาจีนเป็นหนึ่งในภาษาทางการขององค์การสหประชาชาติ ภาษาจีนจึงมีบทบาทสำคัญในสังคมโลกยุคปัจจุบัน รัฐบาลไทยเริ่มให้ความสำคัญต่อการสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ดังเช่น พ.ศ.2556 กระทรวงศึกษาธิการไทยได้จัดทำร่างแผนพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนปีพ.ศ.2556-2557 เพื่อผลักดันการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย หลายสถาบันการศึกษาเริ่มให้ความสนใจต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ทำให้ผู้เรียนมีช่องทางในการเรียนภาษาจีนหลากหลายยิ่งขึ้น

จากการที่รัฐบาลจีนกำหนดใช้นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง บริษัทต่างชาติสัญชาติจีนเริ่มมีบทบาทมากขึ้นในตลาดแรงงานไทย ความต้องการด้านบุคลากรภาษาจีนของตลาดแรงงานไทยก็เพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษา โดยเฉพาะสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรภาษาจีนให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศไทย

ท่านอาจารย์จ้าว ชื่อจวีได้จำแนกประเภทบุคลากรทางภาษาภายใต้นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางไว้ 2 ประเภท ดังนี้ 1) บุคลากรผู้เชี่ยวชาญทางภาษา บุคลากรประเภทนี้จำเป็นต้องมีความเข้าใจวัฒนธรรมจีน รอบรู้ภาษาจีน เข้าใจวัฒนธรรมสองประเทศอย่างลึกซึ้ง เข้าใจระบอบการเมืองการปกครอง ประเพณี ภูมิศาสตร์ มีทักษะด้านสหวัฒนธรรม เพื่อ

ตอบสนองความต้องการทางภาษาหลากหลายประเภทที่มีลักษณะซับซ้อน 2) บุคลากรทางภาษา+ทักษะอาชีพ ภายใต้นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางเป็นการเชื่อมโยงประเทศจีนกับนานาชาติด้วยศาสตร์หลายแขนง เช่น เทคโนโลยี การค้าต่างประเทศ การคมนาคม กฎหมาย การเมือง ศิลปศาสตร์ ศิลปะ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ เป็นต้น จึงจำเป็นที่จะต้องใช้บุคลากรที่เชี่ยวชาญทางภาษาและมีทักษะอาชีพเฉพาะทาง เพื่อตอบสนองความต้องการของนโยบายดังกล่าว

การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยในช่วงเวลาที่ผ่านมา พบว่าในหลายสถาบันมีเป้าหมายที่มุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางภาษาจีน แต่ยังคงขาดแคลนบุคลากรทางภาษาที่มีความสามารถในทักษะอาชีพเฉพาะทาง เพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านบุคลากรทางภาษาภายใต้นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง รัฐบาลไทยหรือสถาบันทางการศึกษาควรให้ความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรที่มีความสามารถทาง “ภาษา+ทักษะอาชีพ” มากยิ่งขึ้น

2) รูปแบบการจัดการเรียนการสอนและการจัดการด้านทรัพยากร

เหยียน เสี่ยวผิงได้สรุปใจความของทฤษฎีการพึ่งพาทรัพยากรไว้ว่า ภายใต้สภาพแวดล้อมใดสภาพแวดล้อมหนึ่ง เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านทรัพยากร องค์กรจำเป็นต้องจะต้องสร้างความสัมพันธ์กับองค์กรอื่น เพื่อแลกเปลี่ยนทรัพยากร และสร้างโอกาสการอยู่รอดให้กับองค์กร ดังนั้น เพื่อความอยู่รอด สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนรายวิชาภาษาจีนจำเป็นที่จะต้องสร้างความสัมพันธ์กับองค์กรภายนอกหลาย ๆ ฝ่าย เช่น สมาคมชาวจีนโพ้นทะเล บริษัทเอกชน ตัวผู้เรียน สมาคมผู้ประกอบการ รัฐบาลท้องถิ่น สำนักงานอื่นเป็นต้น

ภายใต้นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง พบว่าสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศจีนหลายแห่งเริ่มออกมาจัดการศึกษาต่างประเทศอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะในประเทศที่อยู่ในจุดยุทธศาสตร์ของนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง ดังเช่น มหาวิทยาลัยจีหนาน ได้ก่อตั้งวิทยาลัยนานาชาติที่ตั้งอยู่ที่กรุงเทพมหานคร (暨南大学曼谷国际学院) เพื่อรองรับนักศึกษาไทยและนักศึกษาจากกลุ่มประเทศอาเซียน ซึ่งในอนาคตจะสามารถผลิต

บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางภาษาจีนที่จะเป็นกำลังสำคัญในการสื่อสารแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศไทยและจีน

ปัจจุบันเราปฏิเสธไม่ได้ว่าอินเทอร์เน็ตเป็นอีกปัจจัยหนึ่งของการดำรงชีวิตมนุษย์ในยุคปัจจุบัน การศึกษาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของการจัดการศึกษานอกประเทศของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาประเทศจีน ภายใต้นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางที่ความต้องการด้านการเรียนการสอนภาษาจีนจากทั่วโลกมีแนวโน้มจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้จัดทำแพลตฟอร์มในการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนภาษาจีนแบบดั้งเดิมให้ผู้เรียนสามารถเรียนภาษาจีนบนหน้าจอโทรศัพท์มือถือหรืออุปกรณ์แท็บเล็ตได้ และจะตอบสนองความต้องการของผู้เรียนภาษาจีนในประเทศเป้าหมายของยุทธศาสตร์หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

จากกรณีตัวอย่างที่ได้หยิบยกมากล่าว พบว่ารูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนภายนอกประเทศของสถาบันการศึกษาประเทศจีนมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น องค์กรการศึกษาในประเทศไทยควรให้ความสำคัญของการใช้ทรัพยากรดังกล่าวเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนที่หลากหลาย และเพื่อประโยชน์ในการยกระดับคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในอนาคต

3) แนวคิดใหม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย

จากสภาพความนิยมด้านการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยมีแนวโน้มที่สูงขึ้น รัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญและการสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยที่มากยิ่งขึ้น ปัญหาด้านการเรียนการสอนภาษาจีนได้รับการแก้ไขให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางจะสามารถดำเนินไปด้วยความราบรื่นได้นั้น การเรียนการสอนภาษาจีนและการบริการทางภาษาในประเทศเครือข่ายยุทธศาสตร์หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางมีบทบาทที่สำคัญในการขับเคลื่อน

สถาบันเชิงจื่อหรือสถาบันส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยควรให้ความสำคัญกับการให้บริการทางภาษาภายใต้นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง ใช้การสื่อสารทางภาษากระตุ้นการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ในด้านการบ่มเพาะบุคลากรทางภาษาสามารถสำรวจความต้องการในตลาดแรงงานไทย เพื่อปรับปรุงแผนการจัดการเรียนการสอนพัฒนาหลักสูตร บ่มเพาะให้ผู้เรียนมีทักษะที่ตลาดแรงงานไทยต้องการ อีกทั้งควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรภาษาจีนที่มีทักษะอาชีพเฉพาะทางอื่น ๆ เช่น การคมนาคม สื่อสารมวลชน การค้าระหว่างประเทศ การท่องเที่ยว การเงิน เป็นต้น

สุดท้าย เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศภายใต้นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง บทความวิชาการฉบับนี้ได้ให้ข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างระบบบริการทางภาษาแบ่งออกเป็น 4 ด้านดังนี้ 1) บริการบุคลากรทางภาษา 2) บริการทรัพยากรและแพลตฟอร์มทางภาษา 3) บริการเทคนิคทางภาษา 4) บริการติดต่อสอบถามด้านภาษา

参考文献

- 方夷敏. (2013). 暨南大学着手泰国开分校—曼谷国际学院 05 年招生. 2016-05-18. <http://news.jnu.edu.cn/mtjd/dt/2013/10/28/17530921128.html>
- Khripunov Igor. (2016). 一带一路与孔子学院. 孔子学院. 43, 28-33.
- 李恩涵. (2015). 东南亚华人史. 北京: 东方出版社.
- 美盛宴. (2015). 美盛宴. 互联天下: “一带一路” 战略下的海外汉语在线教育布局. 2016-05-18. <http://mt.sohu.com/20150618/n415283118.shtml>
- Pichai Rathanaphol. (1969). 华文学校控制演变研究 (master's thesis). 曼谷: 朱拉隆功大学

- 世玉. (2016). 泰国公立学校汉语教师的现状与发展研究 (Doctoral dissertation). 北京: 北京语言大学
- 王义桅. (2015). “一带一路”机遇与挑战. 北京: 人民出版社
- 王壮. (2015). “双品牌”出版战略与“一带一路”国际汉语推广. 出版参考, 14, 9-11.
- 韦丽娟. (2012). 泰国汉语教育政策及其实施研究 (Doctoral dissertation). 上海: 华东师范大学
- 邢欣、李琰、郭安. (2016). “丝绸之路经济带”核心区汉语国际化人才培养探讨. 国际汉语教学研究, 1, 22-28.
- 严晓鹏. (2014). 孔子学院与华文学校发展比较研究. 浙江: 浙江大学出版社
- 赵世举. (2015). “一带一路”建设的语言需求及服务对策. 云南师范大学学报 (哲学社会科学版), 4, 36-42.
- 中国现代国际关系研究院. (2015). “一带一路”读本. 北京: 时事出版社